

Foretak med virksomhet innen brannsikkerhet - spørreundersøkelse om kompetanse vs godkjenning i tiltaksklasse 2 og 3

Brannfaglig Fellesorganisasjon (BFO Brann) har vedtektsfestet følgende målsetting: ”Foreningens formål er å skape gode rammebetingelser for aktørene i bransjen slik at det oppnås optimal brannbekjempelse..”

I samarbeid med Norsk Brannvernforening har BFO Brann har foretatt en spørreundersøkelse blant firma med sentral godkjenning hos Statens Bygningstekniske Etat (BE) innen et brannteknisk fagområde i tiltaksklasse (tkl) 2 og 3. Link til undersøkelsen er [her](#)

Formålet med undersøkelsen har vært:

- Å kartlegge kompetansen hos branntekniske foretak med sentral godkjenning fra Statens bygningstekniske etat i tiltaksklasse 2 og 3.
- Å forsøke i gi svar på om kompetansen hos det enkelte foretak samsvarer med tjenestetilbud og tiltaksklassen foretaket har sentral godkjenning for
- Å legge grunnlaget for å komme med konstruktive og veldokumenterte innspill til den pågående revisjon av Plan- og bygningsloven og utvikling at det underliggende regelverk.

Noen konklusjoner:

- Stor interesse for og oppslutning om undersøkelsen, mange positive tilbakemeldinger
- 20% oppgir at de ikke har utarbeidet eller aktivt benytter sitt lovpålagte kvalitetssikringssystem
- Ansvarsrett benyttes i stor grad i bransjen
- Svarene tyder på at det er vanskelig å forstå eller at det er mangelfull kunnskap om GOF
- 1/3 av PRO/KPR med tiltaksklasse 3 oppgir at de ikke har egen kompetanse innen brann
- Kun ca 60% av foretakene innen PRO/KPR oppga at de har brannsikkerhet som kjernevirksomhet
- 50 % av oppgitte prosjekter innen UTF utføres av mindre en 20 foretak, over 50 foretak har ingen prosjekter

Grunnleggende prinsipper i revidert PBL

Plan- og bygningsloven (PBL) er for tiden under revisjon, og i Ot.prop. 45 (2007-2008) heter det at fremtidens byggesaksbehandling skal bygge på de fire grunnprinsippene:

1. Klare ansvarsforhold
2. Bedre tilsynsordninger
3. Kompetanse i foretakene og
4. Privatisert og uavhengig kontroll.

Dette er etter BFO Branns syn gode prinsipper, og vi finner i vår undersøkelse grunnlag for å understøtte og presisere kravene som må oppfylles for å ivareta disse:

Manglende kvalitetssystem i mange foretak

Det heter i Ot.prop-en at ” Foretakene må oppfylle krav til kvalitetssystemer (vår understrekning) som skal vise gode rutiner, herunder at den faglige ledelsen nyttiggjøres i tiltaket”. Når såpass mange som 20% av respondentene i undersøkelsen oppgir at de ikke har utarbeidet eller aktivt benytter sitt lovpålagte kvalitetssikringssystem, mener vi at dette sannsynliggjør at det er relativt mange aktører som ikke tilfredsstillt kravene som stilles i GOF. Vi tror at dette er toppen av isfjellet, gitt at vi kun har fått svar fra 25% av aktørene. Vi tror at det blant de 75% øvrige kan være vesentlig flere enn 20%

som ikke oppfyller dette grunnleggende kravet. Dette kan etter BFO Brann sin oppfatning skyldes at mange ikke forstår eller har tilstrekkelig kunnskap om kravene og hvordan GOF fungerer, og at det i for liten grad foretas tilsyn med foretakene.

Utilstrekkelig tilsyn og uhensiktsmessig godkjenningsordning

Dagens egenerklæringsordning har etter vårt syn ført til at mange foretak uten relevant kompetanse innen brannteknikk har fått ansvarsrett i prosjekter. Lokale myndigheter har lagt til grunn sentral godkjenning uten ytterligere å kontrollere at foretaket i virkeligheten tilfredsstiller GOF §§ 10 & 11, ofte med begrunnelsen at de har kunnskap om aktørenes realkompetanse. Vi mener at undersøkelsen tyder på at kravene til godkjenning i tiltaksklasse 3 innen brann sikkerhet i for liten grad forstås og tilfredsstilles. BFO Brann mener at ansvaret for tiltak innen dette fagområdet med dagens praktisering pulveriseres i forhold til tidligere kontrollsystem med mer detaljerte koder. Endringene som ble innført i 2003 har bidratt til mer usikkerhet både mtp. byggesaksbehandling og aktørenes praktisering. En fremtidig godkjenningsordning bør etter vårt syn vektlegge lokalt tilsyn på tiltaksnivå innen de prioriterte områder (brann sikkerhet, geoteknikk og statikk). I tillegg vil tilsyn med og revisjon av foretakenes kvalitetssystem – som foreslått bl.a. av Boligprodusentene/BNL kunne være veien å gå for å sikre seriøsitet. Vi vil også kunne gå inn for å utvikle frivillige sertifiseringsordninger for å sikre at de seriøse aktørene med brannfaglig kompetanse blir foretrukket til oppdrag innen tkl 3. En annen mulighet vil være å arbeide for å inkludere faglige kriterier i leverandørregisteret www.startbank.no

Kompetanse i foretakene – god nok?

Det skal i hht prinsipp 3 stilles klare krav til kompetanse i foretakene. Undersøkelsen viser etter vår oppfatning at det kan være grunn til å tro at bransjen har store utfordringer med å forholde seg korrekt til GOF og SAK. Det er etter vårt syn behov for å satse mer på opplæring av aktørene for å sikre en korrekt forståelse av regelverket. BFO Brann mener det bør innføres krav til obligatorisk opplæring av personell i alle godkjente foretak i forskriftene til den reviderte PBL. Opplæringen bør kreves årlig og være en del av grunnlaget for fornying av godkjenningen. BFO Brann mener at bransjen selv kan etablere og drive en slik ordning, dog i samarbeid med myndighetene og organisert slik at ordningen etableres og ytes på et høyt pedagogisk og faglig nivå.

Uavhengig kontroll av uavhengige foretak?

En viktig endring i byggesaksdelen i revidert PBL er krav om obligatorisk uavhengig kontroll, foretatt av profesjonelle kontrollforetak som skal inneha sentral godkjenning. BFO Brann stiller seg noe spørrende til hva som vil ligge i dette. Undersøkelsen tyder på at det er tilstrekkelig kontrollkompetanse blant større foretak som i dag er godkjent for og hyppig praktiserer KPR og KUT innen tkl 3. Det er en rekke mindre foretak som har ingen eller svært få prosjekter på dette nivået som derimot vil trenge hjelp fra uavhengige kontrollforetak. Det vil etter vår oppfatning være kostnadsdrivende og ressursløsende om store fagmiljøer innen et foretak skal måtte hente inn uavhengig kontrollkompetanse fra nye eksterne aktører. Rene kontrollforetak vil kunne virke hemmende på den faglige og metodiske utviklingen som bransjen er avhengig av for også å oppnå stadig økt brann sikkerhet. Derfor vil BFO Brann understreke viktigheten av at de kompetente foretakene innen PRO fortsatt får drive utviklingen av de ulike kontrollformene i byggesaker.

Fagutvalg eller byggteknisk nemd?

Mange kommuner sier i en undersøkelse gjennomført av BE at det ofte oppstår tvil om en løsning oppfyller tekniske krav. Dette gjelder spesielt ved vurderingen av branntekniske løsninger. Dette mener vi også understøttes av svar gitt i undersøkelsen, der mange sier at de kun benytter preaksepterte løsninger i tilfeller der det kanskje hadde vært på sin plass med analyse.

KRD har ikke gått inn for lovutvalgets foreslag om å etablere en byggteknisk nemd med høy tverrfaglig kompetanse, som kan vurdere om de tekniske løsningene er i samsvar med kravene i teknisk forskrift. Norsk Brannvernforening mener det innen det branntekniske området er et behov for et slikt type organ. NBF har tidligere fremmet forslag om at det bør opprettes et faglig råd som kan vurdere branntekniske løsninger ved konflikt mellom kommune og ansvarlig prosjekterende/ansvarlig kontrollerende. BFO Brann støtter ikke dette. Vi mener at en slik ordning vil kunne gjøre ansvarsforholdene i en konkret byggesak mer uklare – stikk i strid med de tidligere gjengitte

prinsippene for PBL. Vi har tro på en løsning der markedet velger å benytte faglig kompetente foretak innen brann sikkerhet – for eksempel slike som finnes blant BFO Brann sine medlemmer.

Bakgrunn for undersøkelsen:

Etter endringene i Godkjenningsforskriften (GOF) høsten 2003 var antallet foretak som er godkjent for brannteknisk prosjektering litt over 25. Etter at endringene hadde virket et års tid var nærmere 500 foretak godkjent med Brann sikkerhet i tiltaksklasse 3. Foretak som trenger sentral godkjenning søker og får godkjent tiltaksklasse 3 på bygningsteknisk rådgivning, og oppgir da ofte også brann sikkerhet som fagområde – kanskje for å oppnå økt anseelse i markedet. Det har nå gått 5 år etter at endringene i GOF ble iverksatt, og det er mistanke om at aktører i bransjen påtar seg branntekniske oppdrag som de i for liten utstrekning faktisk er kompetente eller kvalifiserte til i hht kravene i GOF. BFO Brann tror at mange ikke har tilstrekkelig kompetanse innen egen virksomhet. Brann er et lite fagfelt, og kravene til utdanning/kompetanse er strenge. Det er en vanlig oppfatning at systemet med egenkontroll skjuler mye mangel på kompetanse. Myndighetenes svar har vært at slike forhold vil bli avdekket ved et evt tilsyn. Spørsmålet er da om tilsynsaktiviteten er stor og omfattende nok til å avdekke disse mangler. BFO Brann mener at det er viktig å få kartlagt holdbarheten av påstanden om at det er mange useriøse aktører der ute, og tok derfor initiativ til en spørreundersøkelse. Resultatene fra denne undersøkelsen danner bl.a grunnlag for å kunne komme med konstruktive og dokumenterte forslag til endringer/justeringer i det pågående revisjonsarbeidet av Plan- og bygningsloven, samt til arbeidene med de underliggende forskrifter (TEK, GOF og SAK).

Utforming av undersøkelsen

Undersøkelsen ble foretatt basert på foretak registrert i BEs database og utsendelse til disse av epost i uke 17-19 2008 ved hjelp av Questback. Utvalget var på 1.560 og det ble oppnådd svar fra 396 repondenter – dvs en svarprosent på 25%. Innen tiltaksklasse 3 er fordelingen av responsen som følger;

• Prosjekterende (PRO)	138 respondenter (av totalt 563 godkjente foretak)
• Kontroll av prosjekterende (KPR)	140 respondenter (av totalt 566 godkjente foretak)
• Utførende (UTF)	121 respondenter (av totalt 533 godkjente foretak)
• Kontroll av utførende (KUT)	169 respondenter (av totalt 773 godkjente foretak)

Undersøkelsen er utarbeidet av BFO Brann i samarbeid med Norges Brannvernforening (NBF).

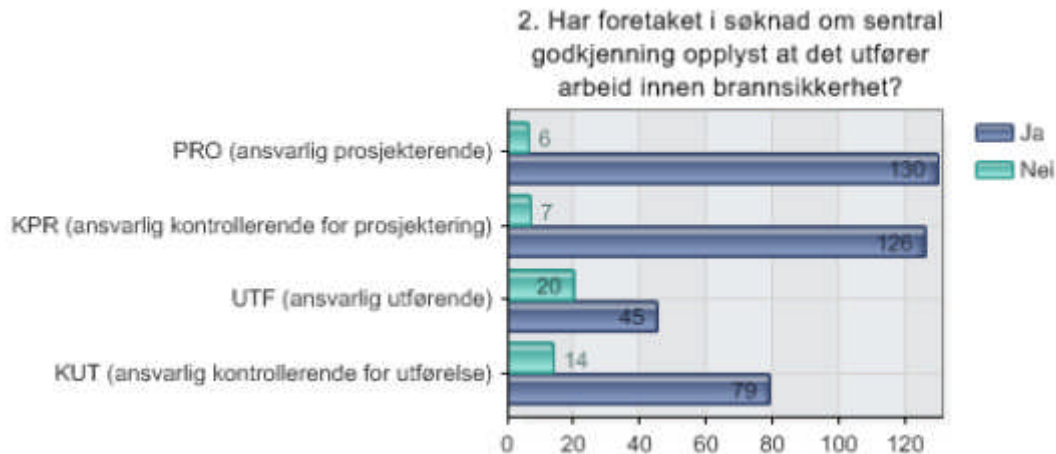
Spørsmålene var som følger:

1. Hva er foretakets sentrale godkjenninger registrert i Statens bygningstekniske etat?
2. Har foretaket i søknad om sentral godkjenning opplyst at det utfører arbeid innen brann sikkerhet?
3. Innen hvilken sektor har foretaket sin kjernevirksomhet?
4. Hvor mange ansatte har foretaket totalt i Norge? (skriv kun tall)
5. Hvor mange av disse arbeider innen fagområdet brann sikkerhet? (skriv kun tall)
6. Har foretaket utarbeidet og i aktiv bruk et kvalitetssikringssystem innen brann sikkerhet etter GOF §6?
7. Hvilke tiltaksklasser tilfredsstiller kvalitetssikringssystemet innen brann sikkerhet?
8. Utføres arbeid innen brann sikkerhet med egne ansatte?
9. Hvor mange ansatte i foretaket som jobber med brann sikkerhet har..
 - a. ...utdanning på universitetsnivå som sivilingeniør, sivilarkitekt eller tilsvarende grad OG minst 8 års arbeidspraksis?
 - b. ...utdanning som svarer til det som kreves for eksamen fra ingeniørhøgskole og minst 5 års arbeidspraksis?
 - c. ...mesterbrev, teknisk utdanning som svarer til krav i mesterbrevsutdanning eller teknisk fagskole med fagplan for linjefag og minst 3 års arbeidspraksis?
 - d. ...fagopplæring som svarer til fagprøve hhv. svenneprøve i henhold til læreplaner fastsatt iflg. lov om fagopplæring i arbeidslivet og minst 2 års arbeidspraksis?
10. For hvor mange prosjekter innen brann sikkerhet har foretaket søkt og fått innvilget ansvarsrett i 2007?

11. Hvor mange prosjekter innen brann sikkerhet har foretaket gjennomført totalt i 2007?
12. Er det i noen av disse prosjektene benyttet analyse og/eller beregninger som dokumenterer at sikkerheten mot brann er tilfredsstillende? (JA/NEI)
13. Har du andre kommentarer knyttet til dette temaet?

Gjengivelse av noen tall fra det enkelte spørsmål:

Spørsmål 2 (utvalg PRO, tiltaksklasse 3):

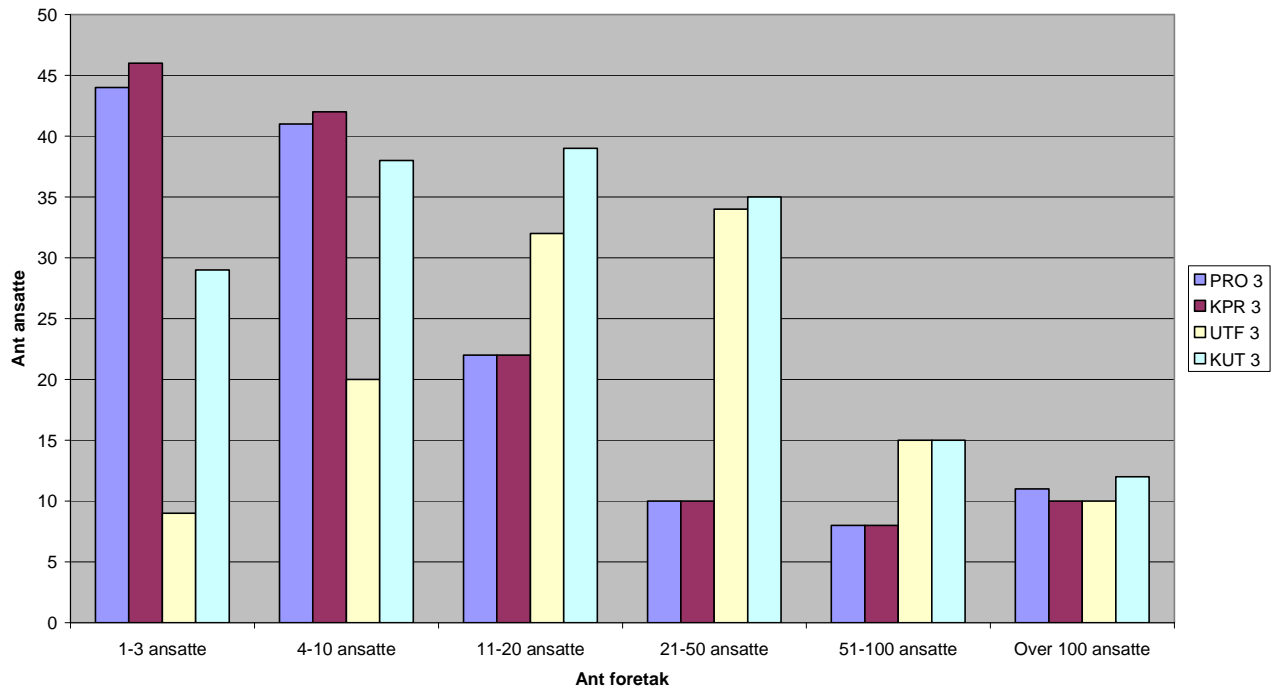
Spørsmål 3 (utvalg PRO, tiltaksklasse 3):

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Arkitektur	31,2 %	43
2 Brann sikkerhet	61,6 %	86
3 Byggeteknikk	29,0 %	40
4 Geoteknikk	4,3 %	6
6 Energiinstallasjoner	30,4 %	42
6 Grunn og terreng	9,4 %	13
7 Løfteinnretninger	6,1 %	7
8 Mur og betong	16,9 %	22
9 Rørinstallasjoner	16,7 %	23
10 Sømferdseleianlegg	7,2 %	10
11 Stål og metall	12,3 %	17
12 Tømrerarbeider	14,6 %	20
13 Vannforsynings-, avløps- og renseanlegg	10,9 %	16
14 Ventilasjon og klimateknikk	13,8 %	19
15 Antikvarisk rehabilitering	6,6 %	9
Total		138

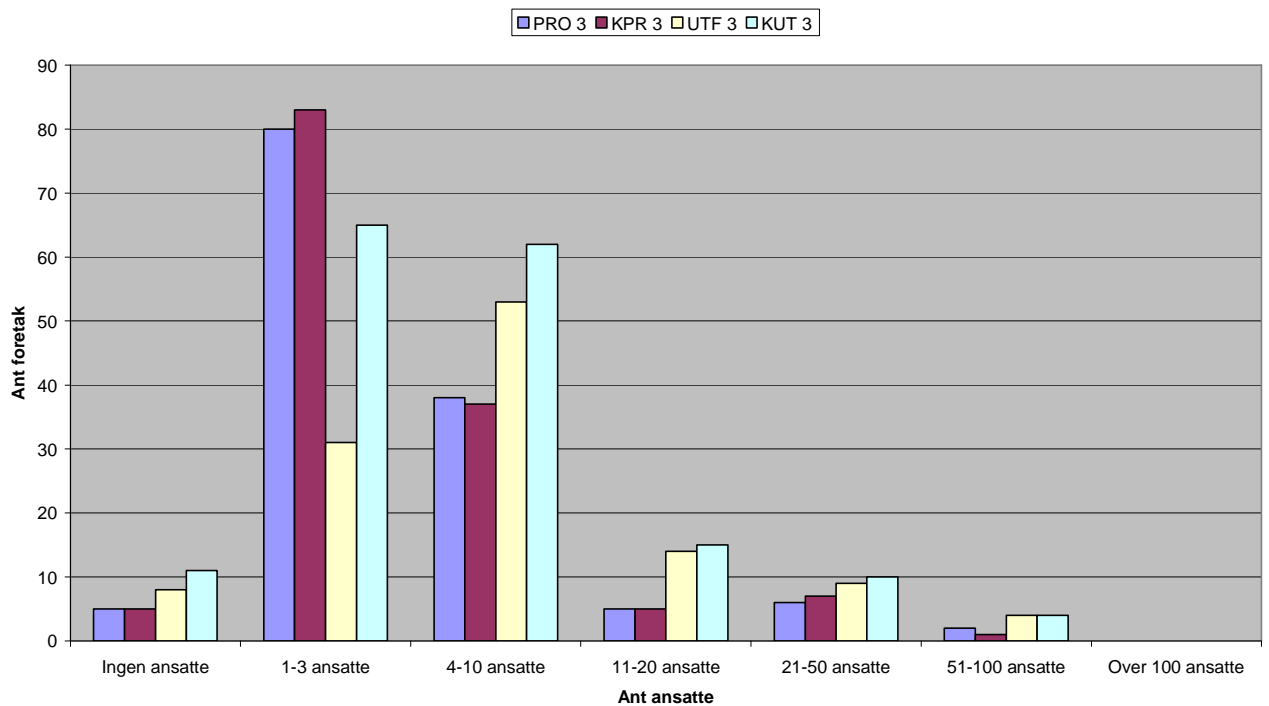
Spørsmål 4 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

Hvor mange ansatte har foretaket totalt i Norge?

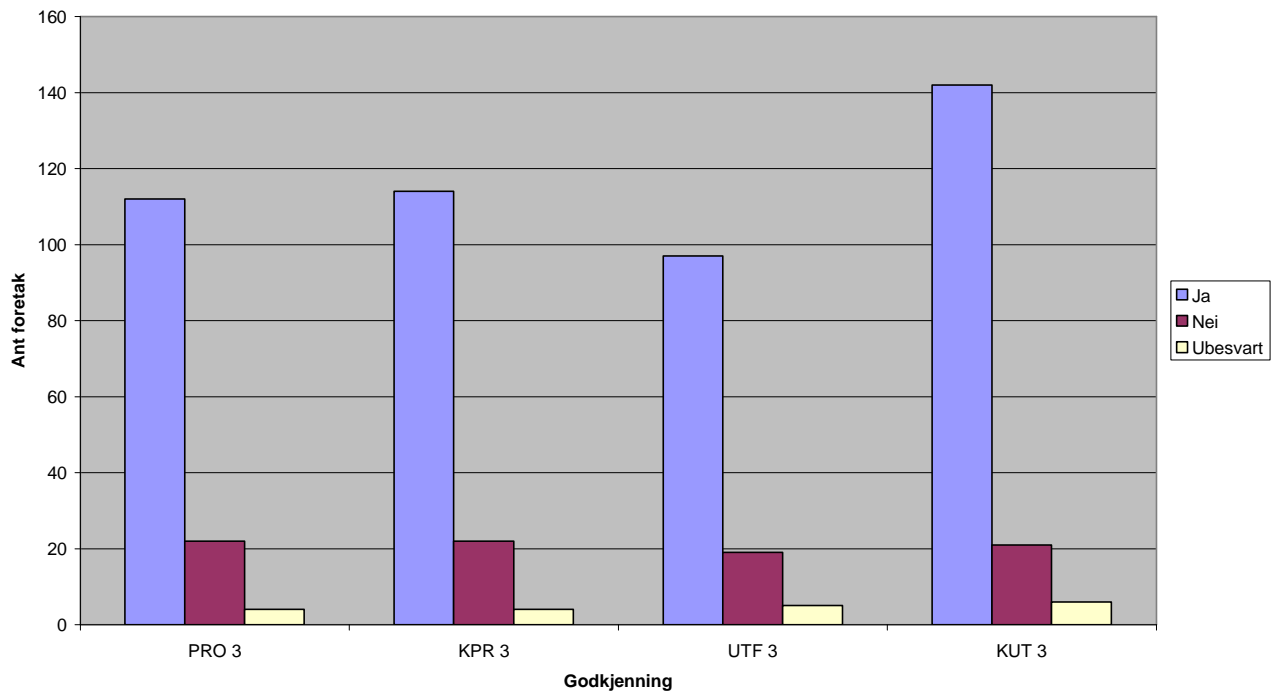
Spørsmål 5 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

Hvor mange av disse arbeider innen fagområdet brannikkerhet?

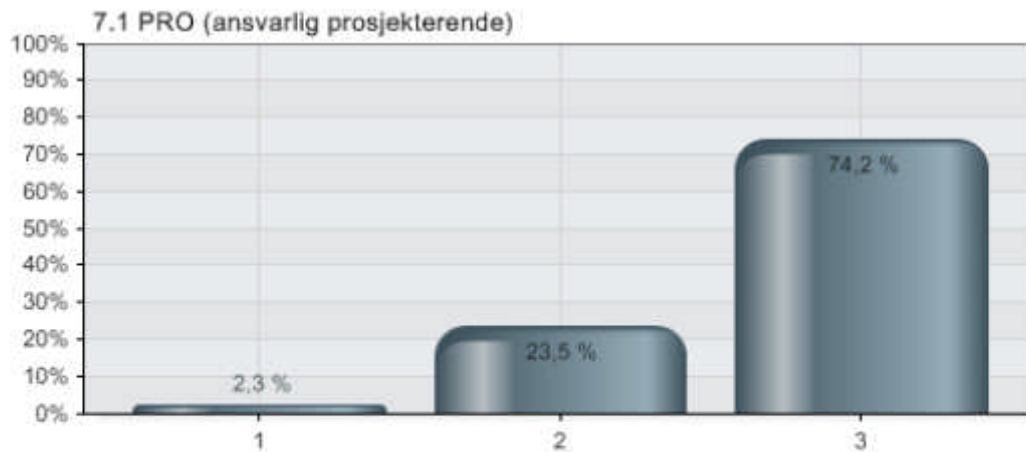

Spørsmål 6 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

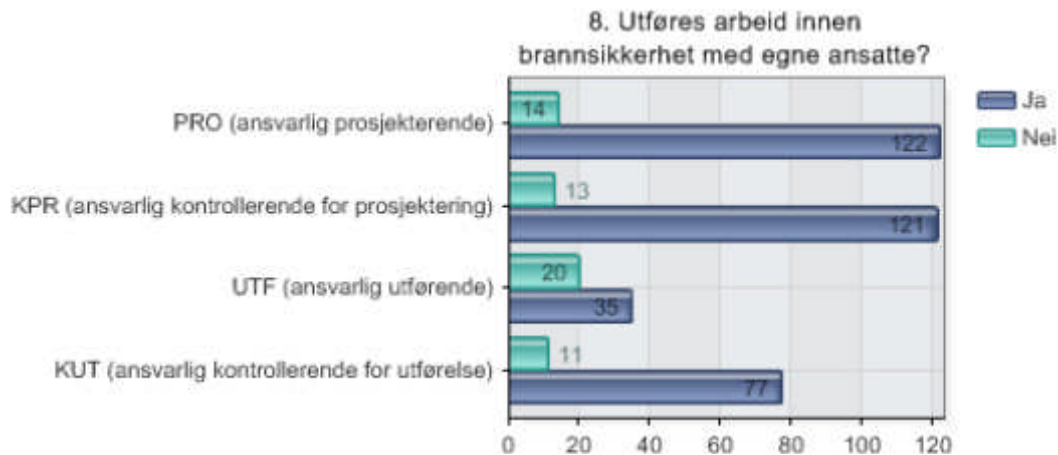
Har foretaket utarbeidet og i aktiv bruk et kvalitetssikringssystem iht GOF §6?

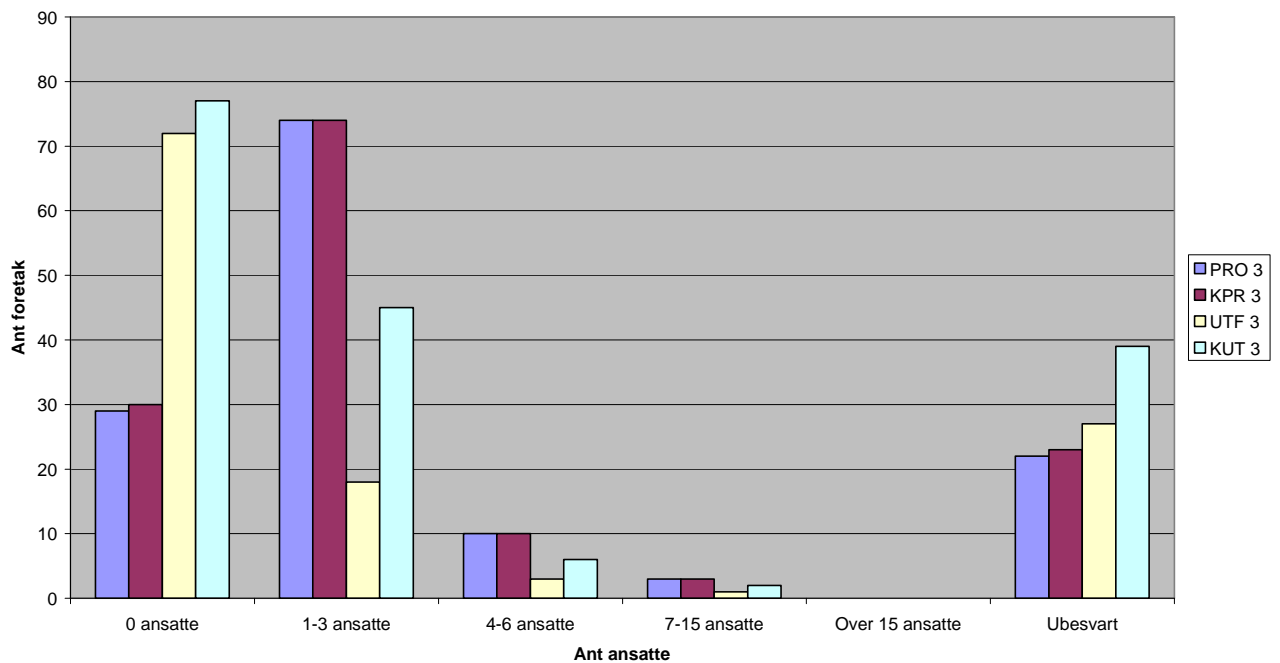
Spørsmål 7 (utvalg PRO, tiltaksklasse 3):

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Tiltaksklasse 1	2,3 %	3
2 Tiltaksklasse 2	23,5 %	31
3 Tiltaksklasse 3	74,2 %	98
Total		132

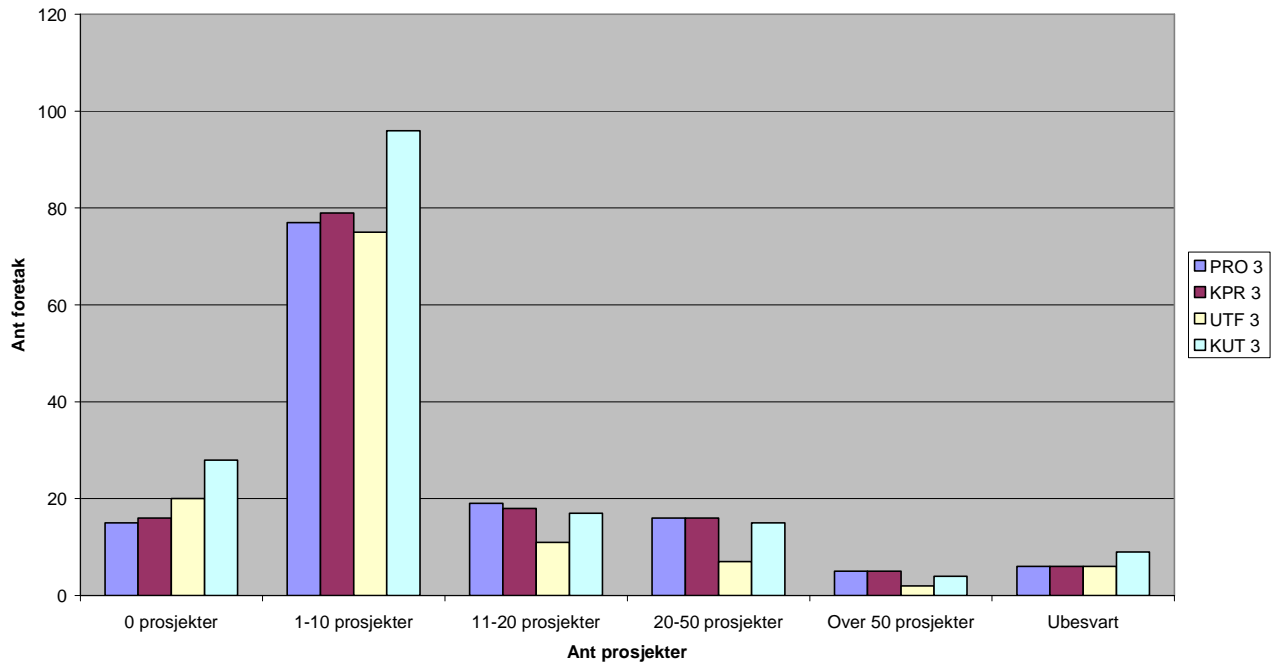
Spørsmål 8 (utvalg PRO, tiltaksklasse 3):

Spørsmål 9 a. (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

Hvor mange ansatte har utdanning på universitetsnivå som siv.ing, siv.ark, eller tilsv og minst 8 års arbeidspraksis?

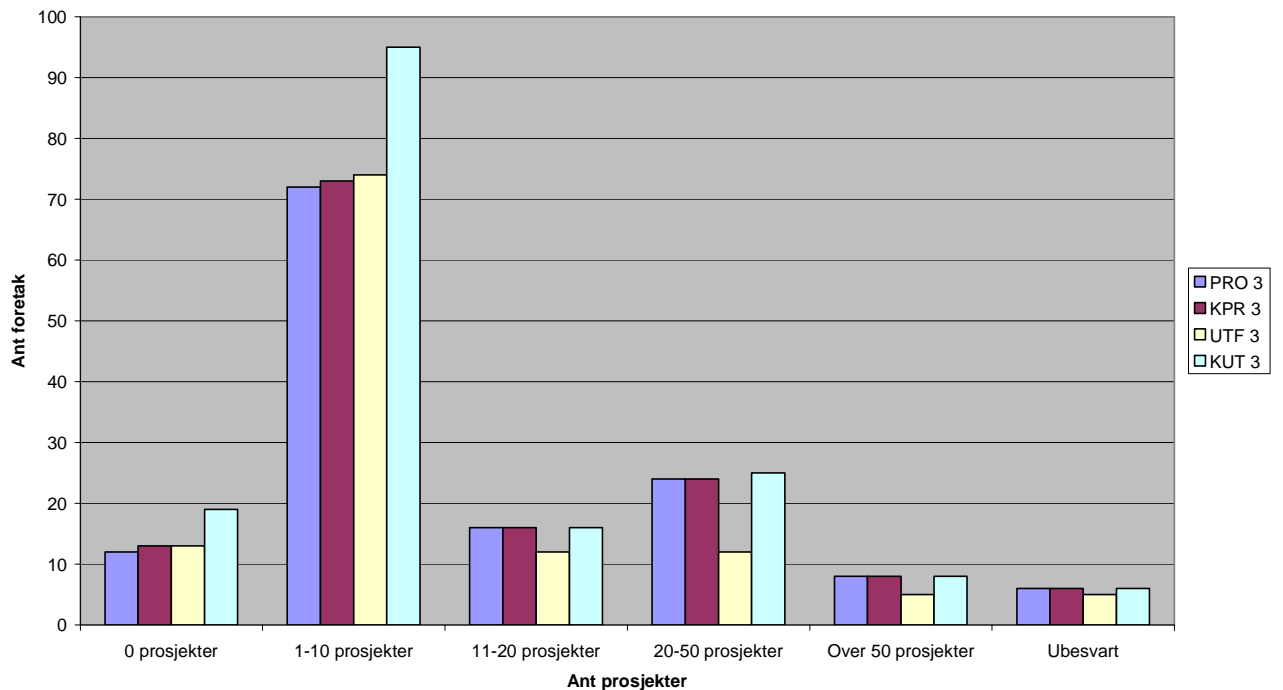

Spørsmål 10 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

For hvor mange prosjekter innen brann sikkerhet har foretaket søkt og fått innvilget ansvarsrett i 2007?

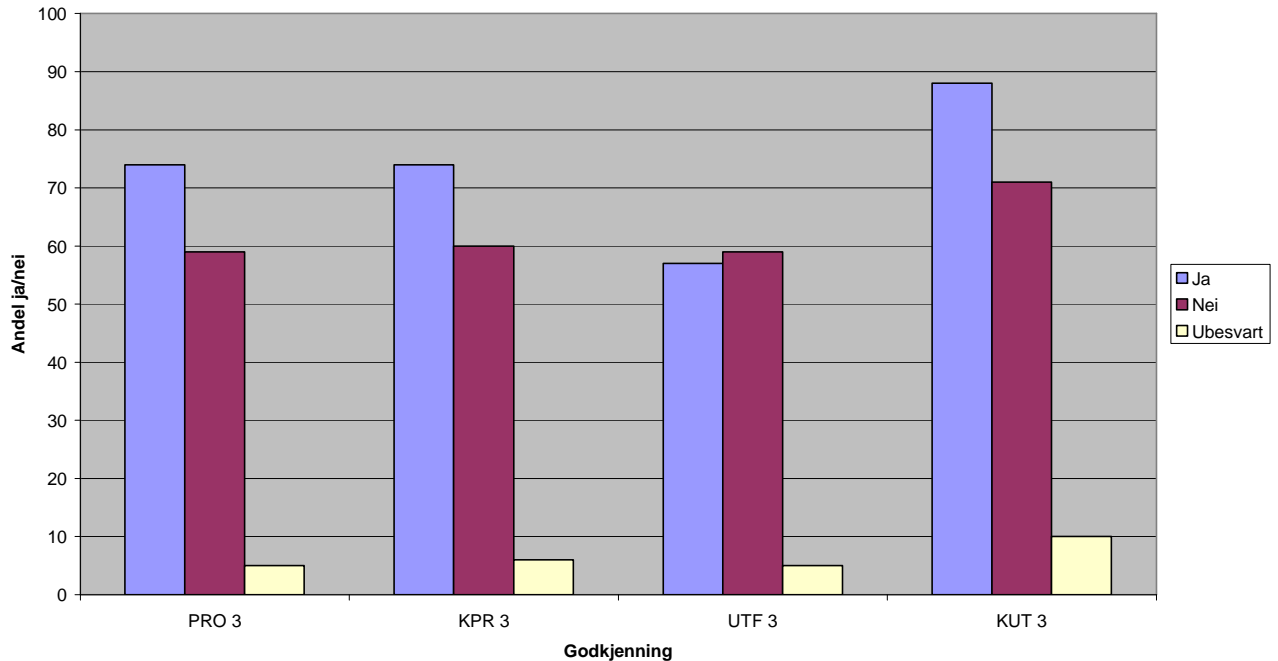

Spørsmål 11 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

14. Hvor mange prosjekter innen brann sikkerhet har foretaket gjennomført totalt i 2007?

Spørsmål 12 (utvalg PRO, KPR, UTF, KUT, tiltaksklasse 3):

15. Er det i noen av disse prosjektene benyttet analyse og/eller beregninger som dokumenterer at sikkerheten mot brann er tilfredsstillende?

Spørsmål 13, (et utvalg kommentarer fra alle respondenter)

Det kom inn kommentarer fra 119 respondenter, et høyt antall som viser et stort engasjement for saken. Her er et utvalg, for å se alle kommentarene, se [her](#)

- *Det er for mange som foretar "branntekniske analyser" bestående ene og alene av synsing, påstander og antagelser. Det er et paradoks at 70 % av bransjen sitter å "skriver av" et dokument (REN) istedenfor at ressurser styres mot de områder som virkelig har lav pålitelighet / høy risiko for feil*
- *Det burde vært 4 tiltaksklasser, spesielt på PRO og KPR, slik at teknisk utdanning og praksis kunne fått større ansvar*
- *.. Dette forteller om ubrukeligheten i dagens ordning. Foretak som får godkjenning for brannteknisk prosjektering, men som ikke kan brannteknikk i tverrfaglighet.*
- *Kvaliteten på mye av brannsikringsarbeidet er for lav. Analysemetoder bør standardiseres og forbedres. Det er alt for mye "synsing".*
- *Alle branntekniske kontrollører bør autoriseres. De bør gjennomgå kurs og tester før autorisasjonsbevis utstedes*
- *Slik godkjenningsordningen er lagt opp i dag er det ingen nyanser innenfor tiltaksklassene, annet enn hva foretaket oppgir selv at det kan utføre "med egne ressurser".*
- *Hvem som helst som skriver på en søknad om ansvarsrett tar egentlig på seg et stort ansvar, men som mest sannsynlig aldri vil få noen konsekvens dem selv og deres virksomhet. Derfor skriver alle på alt uten å være kritisk til noe. Vi oppfatter systemet som keiserens nye klær. Alle vet at dette ikke funker, men ingen tør å si noe.*

For en oversikt over alle kommentarer, se [her](#) (link)